

با اسمه تعالی

سوالات امتحان نهایی درس : آرایه های ادبی	رشته : ادبیات و علوم انسانی	ساعت شروع : ۸ صبح	مدت امتحان : ۹۰ دقیقه
تاریخ امتحان : ۱۲ / ۶ / ۱۳۸۷	سال سوم آموزش متوسطه		
دانش آموزان و داوطلبان آزادسازیکشوار مردواره‌ی تایستانی (شهریورماه) سال تحصیلی ۱۳۸۶-۸۷			اداره کل سنجش و ارزشیابی تحصیلی

ردیف	سوالات	نمره
۱	فایز دشتستانی، شاعر عهد قاجار، در سروden کدام قالب شعری شهرت دارد؟ الف) ترکیب بند ب) چهار پاره پ) رباعی ت) دو بیتی	+/۲۵
۲	به سروده‌ی زیر توجه کنید؛ بنیان گذار این گونه شعر، چه کمی است؟ «آب را گل نکنیم / در فرو دست انگار، کفتار می خورد آب / یا که در بیشه‌ای دور، سیره‌ای پر می شوید»	+/۲۵
۳	هجای دوم واژه‌ی «بهارستان» را با علامت خاص خود بنویسید.	+/۵
۴	شعر زیر در قالب ... سروده شده است؛ این قالب مناسب ترین قالب برای بیان است. سخن‌های ناخوش ز من دور دار به بدھا دل دیو رنجور دار مکوی آن چه هرگز نگفته است کس به مردی مکن باد را در قفس بزرگان به آتش نیابند راه ز دریا گذر نیست بی آشناه	+/۵
۵	با «مشبّه به» «زیر، یک «تشبّه غیر بلیغ» بنویسید. «آب»	+/۵
۶	با توجه به مصراع «باغ هم چون طبله‌ی عمار پر عنبر شود»: الف) «مشبّه» کدام است؟ ب) تشبّه موجود در این مصراع را به تشبّه «بلیغ استنادی» تبدیل کنید.	+/۷۵
۷	دو عبارت زیر، کدام پایه‌ی تشبّه، محظوظ است؟ آن را بنویسید و تشبّه موجود را کامل کنید. «ثروتمندان نیک رفتار، در میان فقرا به سان باران هستند»	+/۷۵
۸	در کدام یک از بیت‌های زیر، وجه شبّه «از دو یا چند چیز که با هم آمیخته‌اند، گرفته می‌شود؟ الف) ای زلف تو هر خمی، کمندی چشمت به کرشمه، چشم بندی ب) آن فسون دیو در دل های کثر می‌رود چون کفش کثر در پای کثر	+/۵
۹	کدام یک از ترکیب‌های مشخص شده، استعاره‌ی مصربه است؟ مفهوم آن را بنویسید. «باز امشب ای ستاره‌ی <u>تابان نیامدی</u> باز ای سپیده‌ی <u>شب هجران نیامدی</u> »	+/۵
۱۰	در بیت زیر، یک «اضافه‌ی استعاری» بیابید و بنویسید چرا این نوع استعاره به این نام خوانده می‌شود؟ «کس چو حافظ نگشود از رخ اندیشه نقاب تا سر زلف سخن را به قلم شانه زندن» «ادامه‌ی سوالات در صفحه‌ی دوم»	+/۷۵

پاسمه تعالی

سوالات امتحان نهایی درس : آرایه های ادبی	مدت امتحان : ۹۰ دقیقه	روشنه : ادبیات و علوم انسانی	ساعت شروع : ۸ صبح
تاریخ امتحان : ۱۳۸۷ / ۶ / ۱۲	سال سوم آموزش متوسطه		
دانش آموزان و دادطلبان آزادسرا کشور مردوره‌ی تابستانی (شهریورماه) سال تحصیلی ۱۳۸۶-۱۳۸۷	اداره کل سنجش و ارزشیابی تحصیلی		
نمره		سوالات	
ردیف		سوالات	
۱۱	۰/۷۵	با توجه به بیت زیر ، به سوالات پاسخ دهید :	
		« چو تنها مائد ماه سرو بالا فشناد از نرگسان لزوی للا » الف) « نرگسان » و « لزوی للا » ، به ترتیب ، استعاره از چیست ؟ ب) در این بیت ، چه « نوع » استعاره ای به کار رفته است ؟	
۱۲	۰/۵	جمله ای بنویسید و در آن واژه ای « دست » را در مفهوم مجازی به کار ببرید .	
۱۳	۱	با توجه به جمله های زیر : « ماه دشت لاله ها را روشن کرده بود .. جهان خوردم و کارها راندم .. ». الف) در جمله ای اول ، کدام واژه در مفهوم مجازی به کار رفته است ؟ « قرینه » ای آن را بنویسید . ب) در جمله ای دوم ، یک « مجاز » بیابید و « علاقه » ای آن را بنویسید .	
۱۴	۰/۵	در بیت زیر ، چرا شاعر در بیان مقصود خود ، از آرایه ای « کنایه » استفاده کرده است ؟ « نپندارم ای در خزان کشته جو که گندم ستانی به وقت درو »	
۱۵	۱	در شعر زیر ، دو کنایه بیابید ؛ سپس مفهوم هریک را بنویسید . « برو با دوستان آسوده بنشین چو بینی در میان دشمنان جنگ و گر بینی که با هم یک زبانند کمان رازه کن و بر باره سنگ »	
۱۶	۰/۵	در کدام بیت ، « واج آرایی » ، محسوس تر است ؟ چرا ؟ الف) غلام نرگس مست تو تاج داران اند خراب باده ای لعل تو هوشیاران اند لختی بخند ، خنده ای گل زیباست ب) لبخند تو خلاصه ای خوبی هاست	
۱۷	۱	در عبارت های زیر ، « سجع » ها را بیابید و نوع هریک را بنویسید . الف) میان به خدمت آزادگان بسته و در دل ما نشسته . ب) ما به او محتاج بودیم او به ما مشتاق بود .	
۱۸	۱	در عبارت زیر ، آرایه ای « ترصیع » وجود دارد یا « موازنہ » ؟ دلیل خود را بنویسید . « باران رحمت بی حسابش همه را رسیده و خوان نعمت بی دریغش همه جا کشیده ».	
۱۹	۱	در بیت زیر ، « جناس تام » را تعیین کنید و معنی هریک از ارکان آن را بنویسید . « بردوخته ام دیده چو باز از همه عالم تا دیده ای من بر رخ زیبای تو باز است » « ادامه ای سوالات در صفحه ای سوم »	

پاسمه تعالی

سوالات امتحان نهایی درس : آرایه های ادبی	مدت امتحان : ۹۰ دقیقه	رشته : ادبیات و علوم انسانی	ساعت شروع : ۸ صبح
سال سوم آموزش متوسطه			تاریخ امتحان : ۱۴۸۷ / ۶ / ۱۲
دانش آموزان و داوطلبان آزادسازی کشور تردوده ای تابستانی (شهریورماه) سال تحصیلی ۱۳۸۶-۱۳۸۷			اداره کل سنجش و ارزشیابی تحصیلی
نمره	ردیف	سوالات	
۱/۵	۲۰	در هر یک از اینات زیر، «جناس» «ها را ببینید و نوع «هر یک را به طور دقیق بنویسید.	
		الف) تا گنج غمتم در دل ویرانه مقیم است همواره مرا کوی خرابات مقام است	
		ب) این که تو داری قیامت است نه قامت وین نه تبسم که معجز است و کرامت	
		پ) صاف های جمله عالم خورده گیر همچو درد درد دین جستیم، نیست	
۰/۵	۲۱	آیا واژه ای «خسته» در بیت زیر، آرایه ای «تصدیر» را پدید آورده است؟ چرا؟	
		«خسته باد آن جان که از تیر جفاشی خسته نیست رسته باد از غم دلی کز بند غشن رسته نیست»	
۰/۵	۲۲	در کدام بیت، واژه های مشخص شده، علاوه بر داشتن آرایه ای جناس، «هم ریشه» نیز هستند؟	
		الف) من که باشم در آن حرم که صبا پسرده دار <u>حریم</u> حرمت اوست	
		ب) ستاره ای بدراخشید و ماه مجلس شد دل رمیده ای مارا آنیس و مونس شد	
۰/۷۵	۲۳	در بیت زیر، آرایه ای تصحیح را مشخص کنید و دانسته ای مورد نظر را به اختصار شرح دهید.	
		ای پریشان گوی مسکین، پرده دیگر کن پورستان جان زچاه نابرادر در نخواهد برد	
۰/۲۵	۲۴	در بیت زیر، میان واژه های «ابر و باد و مه و خورشید و فلک» کدام آرایه ای معنوی برقرار است؟	
		«ابر و باد و مه و خورشید و فلک در کارند تا تو نانی به کف اری و به غفلت نخوری	
۰/۵	۲۵	در بیت زیر، آرایه ای «تضمين» را ببینید و مورد تضمين شده را تعیین کنید.	
		«خیز تا خاطر بدان ترگ سمرقدی دهیم کز نسیممش بوی جوی مولیان آید همی»	
۰/۵	۲۶	کدام واژه ها در بیت زیر، «تضاد» دارند؟	
		«بگویم تا بداند دشمن و دوست که من مستی و مستوری ندانم»	
۱	۲۷	در کدام بخش از بیت های زیر، آرایه های «تناقض» و «حس آمیزی» به کار رفته است، آن ها را مشخص کنید.	
		الف) از صدای سخن عشق ندیدم خوش تر یادگاری که در این گنبد دوار بماند	
		ب) گوش کن بالب خاموش سخن می گویم پاسخنم گوی نگاهی که زبان من و توست	
۱	۲۸	کدام واژه در بیت زیر، «ایهام» دارد؟ دلیل خود را بنویسید.	
		«بی مهر رُخت، روز مرانور نمانده است و ز عمر مرا جز شب دیجور نمانده است»	
۰/۵	۲۹	در بیت «دل و کشوت، جم و معمور باد» ز ملکت پراکندگی دور باد:	
		الف) «لغت ها» را مشخص کنید.	
		ب) «نوع» لغت و نشر موجود را بنویسید.	
۰/۵	۳۰	در عبارت زیر، پاسخ صوفی، واقعی و علمی نیست؛ اما ادعایی خیالی و زیباست؛ چنین بیانی، کاربرد کدام آرایه ای معنوی را نشان می دهد؟	
		«از صوفی پرسیدند: هنگام غروب، خورشید چرا زرد روی است؟ گفت: از بیم جدایی»	
۲۰		جمع نمره	موفق باشید

با سمه تعالی

راهنمای تصحیح سوالات امتحان نهایی درس: آرایه های ادبی رشته: ادبیات و علوم انسانی	تاریخ امتحان: ۱۲ / ۶ / ۱۳۸۷	سال سوم آموزش متوسطه
دانشآموزان و داوطلبان آزاد سراسر کشور در دوره‌ی تابستانی (شهریور ماه) سال تحصیلی ۸۷-۸۶ اداره کل سنجش و ارزشیابی تحصیلی		

ردیف	راهنمای تصحیح	نمره
۱	گزینه‌ی « ت » (۰/۲۵)	۰/۲۵
۲	نیماپوشیج (علی اسفندیاری) (۰/۲۵)	۰/۲۵
۳	ها (۰/۲۵) ← « — (۰/۲۵)	۰/۵
۴	متنوی (۰/۲۵) مطالب طولانی (یا داستانی) (۰/۲۵)	۰/۵
۵	محبت، مانند آب، سیراب کننده است. (یا محبت مانند آب است / یا هر پاسخ درست دیگر) (۰/۵)	۰/۵
۶	(الف) باغ (۰/۲۵) ب) باغ، طبله‌ی عطار است. (۰/۵) (توجه: کاربرد هر یک از فعل‌های استادی دیگر نیز درست است.)	۰/۷۵
۷	وجه شبه (۰/۲۵) ثروتمدنان نیک رفتار، به سان باران، بخششده هستند (یا هر پاسخ درست دیگر) (۰/۵)	۰/۷۵
۸	بیت « ب » (۰/۵)	۰/۵
۹	ستاره‌ی تابان (۰/۲۵) مفهوم: معشوق (یا دوست و یار) (۰/۲۵)	۰/۵
۱۰	رخ اندریشه (یا زلف سخن) (۰/۲۵) استعاره مکننیه ای است که از اضافه شدن چیزی، « به مشبه » به دست می‌آید یا مشبه، همراه یکسی از اجزای مشبه به آمده است و به آن اضافه شده است. (یا هر پاسخ نظریه این مفهوم) (۰/۵)	۰/۷۵
۱۱	الف) نرگسان: چشم‌ها (۰/۲۵) لولی للا: اشک (۰/۲۵) ب) مصرحه (۰/۲۵)	۰/۷۵
۱۲	دست در زلف کودک کرد (یا هر پاسخ درست دیگر) (۰/۵)	۰/۵
۱۳	الف) جهان (۰/۲۵) قرینه: خوردم (۰/۲۵) ب) ماه (۰/۲۵) علاقه: لازمیه (۰/۲۵)	۱
۱۴	چون ادعای خود را با دلیل همراه سازد (یا مخاطب خود را قانع کند / یا سخن خود را با تائیر و رسایی بیشتری همراه سازد) (یا هر پاسخی نظریه این مفهوم) (۰/۵)	۰/۵
۱۵	با هم یک زبانند (یا یک زبانند) (۰/۰) مفهوم: اتحاد و هم بستگی (یا هر پاسخی نظریه این مفهوم) (۰/۲۵) کمان رازه کن (یا بر باره سنتگ) (۰/۲۵) مفهوم: آماده‌ی جنگ شدن (یا هر پاسخی نظریه این مفهوم) (۰/۲۵)	۱
۱۶	بیت « ب » (۰/۲۵) چون واج آرایی صامت‌ها محسوس تر است. (یا هر پاسخی نظریه این مفهوم) (۰/۰)	۰/۵
۱۷	الف) بسته، نشسته (۰/۰) نوع: مطرف (۰/۲۵) ب) محتاج، مشتاق (۰/۰) نوع: متوازن (۰/۰)	۱
	« آدامه در صفحه‌ی دوم »	

با سمه تعالی

راهنمای تصحیح سوالات امتحان نهایی درس: آرایه های ادبی	رشته: ادبیات و علوم انسانی
سال سوم آموزش متوسطه	تاریخ امتحان: ۱۴۸۷ / ۱۲ / ۱۶
دانشآموزان و داوطلبان آزاد سراسر کشور در دوره‌ی تابستانی (شهریور ماه) سال تحصیلی ۸۷-۸۶	اداره کل سنجش و ارزشیابی تحصیلی

ردیف	راهنمای تصحیح	نمره
۱۸	(یا هر پاسخی نظریه این مفهوم) چون واژه های دو جمله (۰/۲۵) در مقابل با هم (۰/۲۵)، سجع متوازی دارند (۰/۲۵)	۱
۱۹	(توجه: به ذکر یک بار واژه‌ی «باز» (۰/۵) تعلق می گیرد.) باز (۰/۲۵) معنی: نوعی پرنده (۰/۲۵) باز (۰/۲۵) معنی: گشوده (۰/۲۵)	۱
۲۰	الف) مقیم، مقام (۰/۲۵) نوع: ناقص اختلافی (۰/۲۵) ب) قیامت، قامت (۰/۲۵) نوع: ناقص افزایشی (۰/۲۵) پ) ذرد، ذرد (۰/۲۵) نوع: ناقص حرکتی (۰/۲۵)	۱/۵
۲۱	خیر (۰/۲۵) چون این واژه در پایان بیت تکرار نشده است (۰/۲۵)	۰/۵
۲۲	بیت «الف» (۰/۵)	۰/۵
۲۳	پور دستان جان زچاه نابوار در نخواهد برد (یا مصراع دوم) (۰/۲۵) اشارة به کشته شدن رستم به دست نابواردی اش (یا هر توضیح درست و مرتبط دیگر) (۰/۵)	۰/۷۵
۲۴	مراعات نظریه (۰/۲۵)	۰/۲۵
۲۵	بوی جوی مولیان آید همی (یا مصراع دوم) (۰/۲۵) مصراعی از شعر رودکی (۰/۲۵)	۰/۵
۲۶	دشمن (۰/۲۵) دوست (۰/۲۵)	۰/۵
۲۷	الف) حس امیزی (۰/۲۵): ندیدن صدای سخن (یا از صدای سخن ندیدم) (۰/۲۵) ب) تناقض (۰/۰): باللب خاموش سخن می گوییم (۰/۲۵)	۱
۲۸	مهر (۰/۵) چون این واژه هم در معنای «محبت» (یا عشق) (۰/۲۵) و هم در معنای «خورشید» در بیت کاربرد دارد. (۰/۲۵)	۱
۲۹	الف) دل و کشور (۰/۲۵) ب) مرتب (۰/۲۵)	۰/۵
۳۰	حسن تعلیل (۰/۵)	۰/۵
	جمع نمره «خسته نیاشید»	۲۰